

РОЗРОБКА КОРОТКОГО ОПИТУВАЛЬНИКА ПОКАЗНИКІВ УЯВЛЕНЬ СТУДЕНТІВ ПРО КАР'ЄРНИЙ УСПІХ

DEVELOPMENT OF A SHORT QUESTIONNAIRE OF INDICATORS OF STUDENTS' REPRESENTATIONS ABOUT CAREER SUCCESS

Метою дослідження є розробка короткого опитувальника показників суб'єктивного та об'єктивного кар'єрного успіху методом завершення речень. Збір даних проводився онлайн і проходив у шість етапів: три етапи теоретичного дослідження та три етапи емпіричного дослідження (пілотажне дослідження, перевірка надійності, ретестова перевірка). Вибірку склали українські студенти різних закладів вищої освіти, загальною кількістю 701 особа. Результати дослідження свідчать про позитивний кореляційний зв'язок між усіма розробленими реченнями, зокрема найвищими показниками кореляції є «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені.» та «настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість.» ($R = .582$; $p < .01$). З'ясовано показник внутрішньої узгодженості короткого опитувальника: коефіцієнт Альфа-Кронбаха сягає $\alpha = .783$. Встановлено, що в уявленнях студентів про кар'єрний успіх переважає суб'єктивний показник, відтак 14,7% студентів закінчували п'ять речень з шести запропонованих, вбачаючи у кар'єрному успіху особисте задоволення. Констатовано, що об'єктивний успіх помітно займає нижчу позицію в порівнянні з суб'єктивними показниками, оскільки 8,8% студентів продовжували речення, які стосуються матеріального забезпечення та достатку. Така кількісна та якісна оцінка полегшує виявлення цінностей та прагнень студентів в їх системі уявлень стосовно кар'єрного успіху. В нашому дослідженні, ми фіксували свою увагу на об'єктивних та суб'єктивних показниках отриманих значень та відмітили, що більшість уявлень студентів про кар'єрний успіх, стосуються суб'єктивних переживань, оскільки продовження речення словом «задоволення» зустрічається найчастіше з усіх варіантів відповідей, що вказує на переважання внутрішнього ставлення до кар'єрного успіху респондентів. Підсумовуючи результати розробки короткого опитувальника методом завершення речення, важливо відзначити, що всі психометричні показники демонструють високу ретестову надійність і доцільність у вивченні уявлень студентів про кар'єрний успіх.

Ключові слова: кар'єрний успіх, метод завершення речень, суб'єктивний успіх, об'єктивний успіх, уявлення.

The article aims to develop a short questionnaire of indicators of subjective and objective career success using the sentence completion technique. Data collection for the study was conducted online and took place in six stages: three stages of theoretical research and three stages of empirical research (pilot study, reliability check, test-retest reliability). The study involved 701 Ukrainian students of various higher education institutions. The results of the study indicate a positive correlation between all the sentences in particular the highest correlation indicators are «I believe that career success will bring me...» and «the day will come when my career will give me the opportunity to...» ($R = .582$; $p < .01$). The indicator internal consistency of the short questionnaire $\alpha = .783$ (a measure of internal consistency or reliability) was revealed. It was established that the subjective indicator prevails in students' representations about career success therefore, 14.7% of students finished five sentences out of six offered represent their career success as personal satisfaction. It was found that objective success is significantly lower compared to subjective indicators, as 8.8% of students continued sentences that refer to financial support and prosperity. Such quantitative and qualitative assessment facilitates the identification of students' representations in their system of ideas regarding career success. In our study, we fixed our attention on objective and subjective indicators of the obtained values and noted that the majority of students' representations about career success relate to subjective experiences, since the continuation of the sentence with the word «satisfaction» occurs most often among all options results, which indicates the predominance of the internal attitude to the career success of the respondents. Therefore, summarizing the results of the development of a short questionnaire using of sentence completion technique it can be concluded that all sentences of the questionnaire exhibit high test-retest reliability indicators.

Key words: career success, sentence completion technique, subjective success, objective success, satisfaction, representations.

УДК 159.955.1
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.62.36>

Назаренко Н.М.

аспірантка кафедри психології
Херсонський державний університет;
дослідницький центр психологічних
функцій та дисфункцій
дослідницький підрозділ: 7475
Руанський державний університет
Нормандії, Франція

Вступ. В наші дні, існує широке поле дослідження кар'єрного успіху, однак більшість запропонованих методик потребують української адаптації, модифікації чи розробки інструментів. Найчастіше, у своїй дослідницькій діяльності психологи вдаються до використання спеціальних опитувальників, тестів та шкал [10; 3]. Водночас, численні переваги методу завершення речень, були виділені в попередніх дослідженнях [10; 11; 17], де було з'ясовано, що спосіб завершення речень займає все ж менше часу та більш

інформативний, ніж опитування із запитаннями, оскільки завершуючи речення, респонденти використовують власні слова для опису своєї думки, свого ставлення і таким чином, вони дають більше спонтанних і чесних відповідей порівняно з традиційними анкетами, що є головним у нашому дослідженні уявлень студентів про кар'єрний успіх.

Варто зауважити, що у більшості досліджень кар'єрного успіху містяться об'єктивні (дохід, кількість професійних просувань) та суб'єктивні (задоволеність кар'єрою) критерії [2; 12]

і є максимально актуалізованими дослідженнями у контексті вивчення кар'єрних досягнень, дозволяючи проаналізувати питання, як люди уявляють та розуміють своє професійне життя і у чому полягає логіка їхньої діяльності. Характерно, що суб'єктивна кар'єра описує пережитий досвід окремої людини, як її унікальну історію, особистісні значення, які кожна людина надає своїй роботі, де спогади розуміються, як реконструкції, пов'язані з певним почуттям людини. Що стосується об'єктивної кар'єри, то вона визначає посаду особистості на основі ідентифікованих характеристик. Таким чином, об'єктивний успіх – це зовнішня оцінка спостережуваних критеріїв, кількісно визначене значення, прикріплене до будь-якої соціальної позиції, яка має контрольні показники, зовнішні по відношенню людини, це результати, які можна перевірити, те що спостерігається (наприклад, позиція в організації чи зарплата). В свою чергу, суб'єктивний успіх походить від оцінки предмета, це ті відчуття, які люди мають стовно своєї кар'єри, їхні цінності чи особисті цілі. Отже, в даному випадку, система відліку є внутрішньою, де доступ до успіху досягається через самоаналіз, а не через зовнішню експертизу [16]. Варто додати, що успішність людини найчастіше оцінюється на основі критеріїв, пов'язаних з її суб'єктивними вимірами, ядром яких виступають мотиваційно-ціннісні утворення [12].

Слід підкреслити, що успіх кар'єри визначається оцінкою досягнень особистості, які можуть бути реальними або уявними [8;16]. Все частіше підкреслюється твердження, що суб'єктивний успіх відноситься до почуття отримання результату в процесі досягнення найважливіших цілей людини, таких як щастя та її внутрішній світ [8]. Суб'єктивний успіх кар'єри розуміється, як багатогранна конструкція з певними нюансами, який потребує якісних досліджень, спрямованих на опитування респондентів про те, що саме для них означає успіх у кар'єрі [7]. За словами М. Артур, С. Хапової, С. Вільдерома [2] людина має унікальні кар'єрні прагнення, а оцінка суб'єктивного успіху в кар'єрі, залежить від їх цінностей. Крім того, автори підкреслюють необхідність проведення саме якісного дослідження з метою вивчення суб'єктивних критеріїв, які люди використовують для досягнення успіху у кар'єрі. Підкреслимо те, що якісний підхід враховує індивідуальні відмінності і, врешті-решт дає змогу прийти до ширшого бачення як суб'єктивного, так і об'єктивного успіху в кар'єрі. Відомо, що найважливішим компонентом суб'єктивного успіху є задоволеність своєю кар'єрою [7]. Отже, у процесі дослідження різноманітних питань які стосуються кар'єрного успіху, науковці використовують різні інструменти для вимірювання та отри-

мання наукового розуміння уявлень, потреб чи мотивації досліджуваних стосовно кар'єрного успіху. В свою чергу Дж. Бріско та ін. [3], проливають світло на питання суб'єктивного розуміння кар'єрного успіху, розробивши нову суб'єктивну шкалу успіху в кар'єрі, яка дозволяє розглянути відмінності в успішності кар'єри як всередині, так і між культурами, а отже є унікальною серед доступних на даний момент вимірювань тим, що вона розроблена та підтверджена для широко представлення національних культур.

Зупинячись на вивченні техніки завершення речень, варто зазначити, що один з основних наших інтересів полягає в можливості зібрати більше якісних даних, що можна зробити дистанційно. Ми знаходимо важливим, що техніка завершення речення (The Sentence Completion Technique (SCT)) сприяє розкриттю внутрішніх переживань, ставлення, мотивації чи потреби особистості, провокує як свідомі, так і несвідомі спроби самозахисту та є одним з найпопулярніших інструментів оцінки в різних наукових сферах [20;11]. Такий підхід покращує індекси психологічного захисту, ніж ті які використовуються в шкалах опитувальників, наприклад самооцінки і т.ін. [17; 11]. Проективні методи використовуються в психології для отримання інформації про думки, мотивацію та почуття особистості [10]. Ці підходи розроблені для того, аби стимулювати респондентів через представлення їм потенційно неоднозначних стимулів, щоб виявити глибоко вкорінені різні форми особистих даних. Проективні методи допомагають виявити приховані мотивації та цінності [15]. Зауважимо, що Д. Шмідт, К. Небе, К. Лаллеманд [20] вивчали використання техніки завершення речень для перевірки впливу варіацій основи речення на результат його завершення і довели, що зміна формату основи речення впливає на характер відповіді, що надалі сприятиме створенню оптимальних опитувань завершення речень у взаємодії людини з компютером. К. Лаллеманд та Є. Мерс'є [11] використовували метод завершення речень для вивчення досвіду та потреб онлайн-читачів, результати яких підтверджують економічність та ефективність техніки завершення речень у розкритті почуттів та мотивації опитуваних. Науковці розглядають SCT, як перспективну альтернативу відкритому запитанню (які зазвичай мають низький рівень відповідей) або запитання з кількома варіантами відповіді. Техніка завершення речень займає менше часу, ніж співбесіда, але є більш інформативною, ніж опитування із запитаннями з кількома варіантами відповідей. Завдяки цьому дослідженню дослідники підкреслювали, що використання дистанційних онлайн-опитувань методом завершення речень може сприяти більш еко-

номічному збору глибоких якісних даних. Водночас, У. Ріджвей та ін. [17] зазначали, що техніка завершення речень може стати в нагоді у відборі військового персоналу серед кандидатів на програму оперативної та військової безпеки з високим ризиком. Крім того, дослідники перевірили зв'язок між вербальним захистом (SCT) та особистісними якостями (невротизм, екстраверсія, приємність та сумлінність), а також загальною когнітивною здатністю [17].

Враховуючи специфіку нашої наукової роботи, де дослідження уявлень вимагає збору як кількісних так і якісних показників, відсутність обмежень у техніці завершення речень, є головною перевагою, долаючи обмеження стандартизованих опитувальників та не обмежуючи досліджуваних попередньо визначеним словником, подібним до того, який зазвичай використовується в шкалах.

Отже, широке поле використання техніки завершення речень вимагає більше знань про практику побудови, впровадження та аналізу опитувань щодо завершення речень. Найголовніше те, що відомо дуже мало розробок використання опитування завершення речень в українських дослідженнях кар'єрного успіху, саме тому ми вважаємо за необхідне розробити короткий опитувальник методом завершення речень для подальшого його впровадження у науковому дослідженні уявлень студентів про кар'єрний успіх.

Метою нашого дослідження є розробка та консолідація опитувальника показників суб'єктивного та об'єктивного кар'єрного успіху методом завершення речень для діагностики уявлень студентів про кар'єрний успіх і презентувати його психометричні властивості.

Методи.

Учасники. У відповідності до психометричних вимог процедура перевірки розробленого короткого опитувальника на достовірність і надійність, проводилась поетапно і основна вибірка складалася загальною кількістю з 701 студента закладів вищої освіти. Опитування проходило у шість етапів з часовим інтервалом від 4 до 6 тижнів. Під час першого етапу емпіричного дослідження, 206 респондентів брали участь в опитуванні методом завершення речень, для визначення релевантних речень, які в подальшому ми могли використати для розробки короткого опитувальника задля визначення суб'єктивних та об'єктивних показників кар'єрного успіху в уявленнях студентів. При проведенні повторного опитування для підтвердження надійності визначених нами незавершених речень вибірка налічувала 241 респондент. Для встановлення ретестової надійності визначених нами та підтверджених незавершених речень для розробки короткого опитувальника, вибірка складалася з 254

особи. Збір даних тривав з березня 2024 по травень 2024 року.

Процедура та інструменти. Для досягнення поставленої мети ми запропонували студентам пройти електронне опитування, доступне через веб-платформу Google Forms. Посилання на опитування було розповсюджене нами серед закладів вищої освіти в електронному вигляді для самостійного заповнення у месенджерах (Telegram, Viber) та електронної пошти, зі збереженням обробки даних та гарантованої анонімності. Студентам було запропоновано завершити кожне речення першими словами, які спали на їх думку. Компенсація за участь не була передбачена.

В процесі огляду існуючих варіантів техніки завершення речень, варто зауважити, що цей метод поєднує в собі проєктивну методіку та опитувальник, де респондентам пропонується початок речень для його завершення у той спосіб, який є значущим для них [11; 10; 17]. Техніка завершення речень заснована на загальноприйнятому принципі опитування «заповніть бланки», а отримані дані, науковці інтерпретували кількісно, використовуючи напівоб'єктивну систему оцінки, а також якісно – для визначення зони психосоціального конфлікту серед респондентів [11]. Традиційно, цей метод використовувався в психодіагностиці для вивчення суб'єктивних переживань особистості, її уявлень та очікувань. Л. Солі та А. Сміт [19], підкреслюючи переваги методіки завершення речень, наголошували на легкості її використання, в отриманні якісних чи кількісних показників. Дана методіка виявляє ставлення особистості, мотивацію та уявлення у процесі збору інформації, відображаючи перспективи бачення ситуації респондентів.

Отже, на першому етапі теоретичного дослідження, ми провели теоретико-методологічний аналіз, вивчили наукові дані, емпіричні показники характеристик переліку суб'єктивних і об'єктивних значень успіху в кар'єрі особистості, що стало для нас підґрунтям: розробки орієнтовного списку незакінчених речень; виокремлення відповідних показників суб'єктивних та об'єктивних спрямувань особистості; перетворення якісних показників в кількісні; підрахунку отриманих відповідей для вимірювання суб'єктивних чи об'єктивних показників в уявленнях студентів про кар'єрний успіх. На цьому етапі дослідження ми були зацікавлені, насамперед, відповідністю запропонованих речень заданій тематиці. Таким чином, цей методологічний підхід був важливим кроком для встановлення релевантних речень, відповідно розроблених, до формату короткого опитувальника задля визначення суб'єктивних та об'єктивних показників кар'єрного успіху в уявленнях студентів. Для кожного

речення розглядалися такі статистичні показники, як коефіцієнт кореляції, що вказує міру узгодженості кожного твердження. У результаті проведеного аналізу короткий опитувальник був скорочений до шести речень, оскільки надійність окремих речень для обох аспектів об'єктивних і суб'єктивних значень на першому етапі емпіричного дослідження, не було підтверджено.

Змістовно, уявлення студентів про кар'єрний успіх ми визначаємо за допомогою двох блоків: суб'єктивний і об'єктивний [2; 3; 8; 12; 21].

Суб'єктивний блок виступає основою суб'єктивного відчуття задоволення або незадоволення від професійної діяльності людини. Сформована цінність та усвідомлена мотивація людини стосовно її кар'єри, в якості її основних професійних орієнтирів – є базовим показником суб'єктивного уявлення про кар'єрний успіх. Тим більше, що успішність людини найчастіше оцінюється на основі критеріїв, пов'язаних з її суб'єктивними вимірами, ядром яких виступають мотиваційно-ціннісні утворення [12; 21].

Об'єктивний блок пов'язаний з відчутними досягненнями людини, наприклад матеріальними компонентами такими як дохід, просування по кар'єрним сходам, де професійні досягнення оцінюються суспільними нормами [21].

Другий етап емпіричного дослідження полягав в підтвердженні надійності короткого опитувальника методом завершення речень. Учасники повторно заповнили короткий опитувальник призначений для виявлення показників суб'єктивного та об'єктивного кар'єрного успіху методом завершення речень, який складається з 6 незавершених речень, які потребують завершення.

На третьому етапі емпіричного дослідження ми встановили ретестову надійність короткого опитувальника показників уявлень студентів про кар'єрний успіх методом завершення речень.

З метою перетворення якісних показників в кількісні, ми створили дослідницьку групу експертів з трьох членів. В процесі аналізу, відповіді респондентів, які стосувалися суб'єктивного кар'єрного успіху були позначені цифрою 1, об'єктивного успіху – цифрою 2, нейтральні (це відповіді, які за оцінкою експертів не включали точних показників суб'єктивного чи об'єктивного успіху) – були позначені цифрою 3. Всі члени дослідницької групи, незалежно один від одного, оцінювали та обчислювали підсумкові бали для кожного типу відповідей, а також загальний бал по двом показникам: об'єктивного та суб'єктивного. Оцінюючи відповіді на завершення речень, члени дослідницької групи дотримувалися, попередньо затверджених усіма членами групи, характеристик суб'єктивних та об'єктивних показників, які були виокремлені нами на першому етапі тео-

ретичного дослідження. Будь-які розбіжності, що виникали в процесі підрахунку відповідей, вирішувалися шляхом обговорення та досягнення консенсусних значень.

Організація дослідження. Дослідження проводилося у шість етапів.

Перший етап теоретичного дослідження: теоретико-методологічне аналізування, узагальнення наукових даних із проблеми уявлень особистості про кар'єрний успіх; вивчення показників суб'єктивних і об'єктивних спрямувань особистості в кар'єрному просуванні; розгляд техніки завершення речень; визначення основних стратегій дослідження; сформульовано припущення.

Другий етап теоретичного дослідження: розробка списку незавершених речень.

Третій етап теоретичного дослідження: створення дослідницької групи експертів для підрахунку результатів опитування, обговорення та визначення основних характеристик суб'єктивних та об'єктивних показників в інтерпретаціях відповідей опитуваних.

Перший етап емпіричного дослідження: проведення пілотажного варіанту емпіричного дослідження для попереднього встановлення доцільності обраних речень, перетворення якісних показників в кількісні; інтерпретація отриманих даних дослідження; виконання статистичної обробки.

Другий етап емпіричного дослідження: проведення емпіричного дослідження для підтвердження надійності короткого опитувальника методом завершення речень.

Третій етап емпіричного дослідження: проведення ретестової перевірки надійності короткого опитувальника методом завершення речень, сформульовано висновки.

Статистичний аналіз. У процесі математично-статистичної обробки даних ми використали програмні застосунки: IBM SPSS v. 23.0 та MS Office Excel 2019; методи: кількісне та якісне аналізування результатів дослідження, описову статистику, коефіцієнт кореляції К. Пірсона, надійність досліджувалася на основі моделі Кронбаха, з обчисленням коефіцієнту узгодженості α (Cronbach's alpha).

Результати. На першому етапі емпіричного дослідження ми виявили високу кількість позитивних кореляційних зв'язків лише між шістьма реченнями опитувальника, що дало нам підстави розглядати їх як взаємопов'язаними між собою. Водночас, між реченнями «в кар'єрному успіху я маю надію на...» та «мій кар'єрний успіх буде стосуватися/стосується...» – позитивної кореляції не було досягнуто з жодним із загальних речень, що вказує на низький рівень значущості, як на рівні $p < .05$, так і на рівні $p < .01$. У табл. 1 представлено дані, що ілюструють кореляційний аналіз усіх речень.

Отже, за результатами кореляційного аналізу, на першому етапі емпіричного дослідження, ми виявили, що речення «я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання...» має найвищий кореляційний показник з реченням «в майбутньому кар'єрний успіх здається мені...» та становить $R=.527$; $p < .01$. У реченні «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені...» нами було помічено найбільшу кількість високих позитивних зв'язків на рівні $p < .01$.

Наступним кроком на першому етапі дослідження була перевірка надійності короткого опитувальника сумарно за всіма реченнями, де показник коефіцієнта Альфа-Кронбаха сягав позначки менше допустимого рівня надійності і становив .214. Таким чином, наступним нашим завданням було впорядкувати опитувальник та прибрати речення, які мали низькі кореляційні зв'язки, чим досить сильно знижували показник коефіцієнта Альфа-Кронбаха. Після визначення та формування незавершених речень ми запропонували студентам знову пройти опитування.

На другому етапі емпіричного дослідження перевірки психометричних показників, опитувальник методом завершення речень налічу-

вав 6 речень. На цьому етапі, наше дослідження було спрямоване на підтвердження надійності короткого опитувальника, де вибірка складалась із 241 студента. Сила кореляційних зв'язків між реченнями вказує на високу надійність опитувальника. У табл. 2 представлено дані, що ілюструють кореляційний зв'язок.

Ми підкреслюємо, що більшість кореляцій мають статистичну значущість на рівні $p < .01$. Крім того, речення «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені...» та «завдяки успішній кар'єрі я зможу...» після повторної перевірки мають коефіцієнт узгодженості вищий за попередні показники, де найвищий зв'язок становить між реченням «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені...» та «настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість...» ($R=.582$; $p < .01$). Ми спостерігаємо, що загалом коефіцієнт зв'язку не вищий за попередні спостереження та з найсильніших показників кореляції поєднують наступні зв'язки: «настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість...» і «я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання...» ($R=.569$; $p < .01$); «в майбутньому кар'єрний успіх здається мені...» і «настане день коли моя кар'єра

Таблиця 1

Кореляція показників значущості незавершених речень (n=206)

Шкала	1	2	3	4	5	6	7	8
КУМП		.367**	.134	.421**	.292**	.077	.427**	.418**
КУО	.367**		.075	.395**	.527**	.054	.227**	.195*
КУС	.134	.075		.059	.003	-.062	.149	.088
КУЦ	.421**	.395**	.059		.195*	-.117	.295*	.391**
МКРЗМ	.292**	.527**	.003	.195*		.324	.446**	.473**
КУМН	.077	.054	-.062	-.117	.324		-.274	.245
НДКНМ	.427**	.227**	.149	.295*	.446**	-.274		.361**
ЗУК	.418**	.195*	.088	.391**	.473**	.245	.361**	

Примітка: КУПМ – я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені; КУО – я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання; КУС – мій кар'єрний успіх буде стосуватися/стосується; КУЦ – кар'єрний успіх це; МКРЗМ – в майбутньому кар'єрний успіх здається мені; КУМН – в кар'єрному успіху я маю надію на; НДКНМ – настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість; ЗУК – завдяки успішній кар'єрі я зможу; * – $p < .05$ – достовірний зв'язок (шрифт напівжирний); ** – $p < .01$ – достовірний зв'язок (шрифт напівжирний).

Таблиця 2

Кореляція показників значущості незавершених речень (n=241)

Шкала	1	2	3	4	5	6
КУМП		.417**	.386**	.318**	.582**	.431**
КУО	.417**		.395**	.362	.569**	.183*
КУЦ	.386**	.395**		.206*	.217	.403**
МКРЗМ	.318**	.362	.206*		.511**	.421**
НДКНМ	.582**	.569**	.217	.511**		.347**
ЗУК	.431**	.183*	.403**	.421**	.347**	

Примітка: КУПМ – я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені; КУО – я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання; КУЦ – кар'єрний успіх це; МКРЗМ – в майбутньому кар'єрний успіх здається мені; НДКНМ – настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість; ЗУК – завдяки успішній кар'єрі я зможу; * – $p < .05$ – достовірний зв'язок (шрифт напівжирний); ** – $p < .01$ – достовірний зв'язок (шрифт напівжирний).

надасть мені можливість..» ($R=.511$; $p < .01$); «завдяки успішній кар'єрі я зможу..» і «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені..» ($R=.431$; $p < .01$); «завдяки успішній кар'єрі я зможу..» і «настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість..» ($R=.421$; $p < .01$); «я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені..» і «я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання..» ($R=.417$; $p < .01$); «кар'єрний успіх це..» і «завдяки успішній кар'єрі я зможу..» ($R=.403$; $p < .01$). Слабшими, але значимими є зв'язки між реченнями: «в майбутньому кар'єрний успіх здається мені..» і «кар'єрний успіх це..» ($R=.206$; $p < .05$); «завдяки успішній кар'єрі я зможу..» і «я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання..» ($R=.183$; $p < .05$). Цікаво, що при повторній перевірці показник не набув первинної значимості між реченнями «настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість..» і «кар'єрний успіх це..» ($R=.217$; $p > .05$) та «в майбутньому кар'єрний успіх здається мені..» і «я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання..» ($R=.362$; $p > .05$). Загалом, майже всі речення опитувальника мають адекватні зв'язки в діапазоні від $R=.347$; $p < .01$ до $R=.582$; $p < .01$, що дозволяє підкреслити його достатню ефективність.

Не менш важливим кроком, було проведення аналізу зведених характеристик опитувальника, де дисперсія розподілу становить $SD^2 = .71$. За допомогою методу Альфа-Кронбаха ми узгодили речення всередині опитувальника, які демонструють високу надійність, оскільки коефіцієнт (α) сягав $\alpha=.783$. Отже, повторне дослідження надійності опитувальника підтверджує його високу надійність та доцільність використання при вивченні уявлень студентів про кар'єрний успіх. Крім того, достовірність короткого опитувальника ми визначали, орієнтуючись на критерій помилки виміру, як статистичного показника, що характеризує міру точності підібраних речень, наш аналіз демонструє велику кількість показників вимірюваної окремої якості ($280 \cdot 12 = 3360$ вимірювань та у повторі, при подвоєнні вимірювальної якості -6720) помилки вимірювання, яка знаходиться в межах ймовірності від .01 до .05, що підкреслює нормований двохсигмальний розподіл значень, тобто 95% достовірної ймовірності. Отже, такі умови, дозволяють нам підкреслити істинність вимірюваних властивостей з помилкою, яка не перевищує 5%, що підтверджує достовірність короткого опитувальника, який може застосовуватись у психодіагностиці.

З метою отримання загальної оцінки вивчення суб'єктивних та об'єктивних показників уявлень студентів про кар'єрний успіх, ми провели аналіз зведених значень за спостереженнями (див. рис. 1).

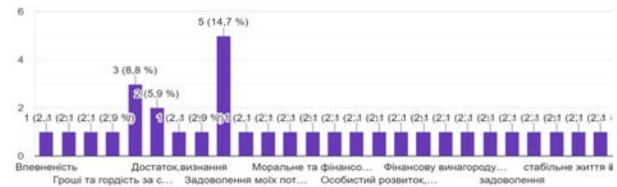

Рис. 1. Показники зведених значень за спостереженнями короткого опитувальника

Примітка: 5, 2, 1 – частота повторень серед відповідей респондентів

На рис.1 ми демонструємо головну частину відповідей респондентів, в об'єднаному варіанті частоти повторюваностей їх відповідей. За результатами проведеного аналізу, робимо висновок, що 14,7% студентів продовжували кар'єрний успіх, як задоволення. З помітною різницею у відсотковому значенні 8.8% студентів зробили свій вибір в бік матеріального забезпечення та достатку, чим підтверджуємо більшість наукових робіт [2; 12; 16; 7; 21], що суб'єктивний успіх має характеристики, що стосуються задоволення особистості, її внутрішнього відчуття до певного явища чи об'єкта, а об'єктивний успіх визначається більш зовнішніми чинниками, які мають показник покращення фінансового чи організаційного становища (наприклад: заробітна плата чи службове підвищення).

Зробивши аналіз ретестової перевірки короткого опитувальника, ми отримали показники, які мають коефіцієнт вищий за 0.7, а також всі речення взаємопов'язані між собою, що вказує на високу надійність короткого опитувальника.

Дискусія. У контексті обговорення, досліджуваного нами феномену, варто зазначити, що опитування на завершення речень (SCTs) містять емеленти, слова або фрази, які особистість доповнюють своїм власним баченням, що надає прямі та непрямі підказки до психологічної значущості вимірюваного показника та особисто важливої інформації [17]. Деякі вчені, розглядаючи відповіді респондентів, вивчають незвичайні формулювання, неологізми, повторення [11; 15; 19], але найчастіше, психологи інтерпретують відповіді техніки завершення речення, якісно на основі змісту речень респондентів і, як правило, інформація, представлена в відповідях, використовується для отримання уявлення про сфери явища, яке вивчається. Надаючи респондентам, нейтральний стимул, ми їх стимулюємо розкрити латентний, інший зміст, який вони можуть і не усвідомлювати [20].

Розробляючи короткий опитувальник, ми усвідомлювали, що для вивчення суб'єктивного успіху існують відповідні діагностичні інструменти, а от об'єктивний успіх вимірю-

вався частіше одним пунктом, який стосується заробітної плати людини, про яку вона сама повідомляє [5].

То ж підтверджена нами надійність показника Альфа-Кронбаха $\alpha = .783$ є чітким сигналом, що розроблений короткий опитувальник методом завершення речень, доцільний у спрямуваннях вимірювання як об'єктивних, так і суб'єктивних показників, оскільки відповіді респондентів такі як: «фінансова винагорода, заробляти багато грошей, шлях по кар'єрних сходах, матеріальна незалежність, впливова посада, висока заробітна плата» підтверджують результати досліджень об'єктивного успіху, де він може бути перевірений загальнозживаними показниками (заробітна плата, керівна посада, кількість просувань) та оцінений неупередженою третьою стороною [5; 9].

В отриманих результатах показників суб'єктивного успіху Д. Палечек, С. Бергнера та Р. Рибнічек [13], було підкреслено, що суб'єктивний кар'єрний успіх оцінювався індивідуально людиною, як досягнення чи задоволеність роботою. У дослідженні було вказано заробітну плату та керівну посаду для операціоналізації об'єктивного кар'єрного успіху та задоволеність роботою для вивчення суб'єктивного кар'єрного успіху [13], про що ми, також зазначаємо, вивчаючи дану проблематику.

Перспективним напрямом у розвитку наукової проблеми ми вбачаємо розкриття мотиваційних аспектів внутрішніх складових уявлень студентів про кар'єрний успіх, наприклад у дослідженні Е. Алтай [1], було помічено, що бажання працювати з дітьми було сильним мотиваційним чинником особистості, як і одним із джерел задоволення, що визначало вибір кар'єри для педагогів [1]. Отже, наукове спрямування в бік вивчення мотивації особистості покращить розуміння складності об'єктивних та суб'єктивних уявлень студентів, чинників формування та стимулів до індивідуального вибору професійного напрямку у досягненні кар'єрного успіху.

Висновки. Аналіз отриманих даних у процесі розробки та консолідації короткого опитувальника показників суб'єктивного та об'єктивного кар'єрного успіху методом завершення речень для діагностики уявлень студентів про кар'єрний успіх, надає підстави стверджувати про його достатньо високу ефективність та ретестову надійність. Перевірка внутрішньої угодженості розроблених речень продемонструвала високі результати, де було з'ясовано позитивні кореляційні зв'язки між усіма розробленими реченнями. Проведений аналіз підтверджує, що всі елементи короткого опитувальника методом завершення речень, є несуперечливими, доцільними та відповідними до вимірюваного питання, де його особливості розкриваються в інтерпретації резуль-

татів. Отже, ми можемо зазначити, що короткий опитувальник є інструментом, який придатний для використання онлайн, дозволяє швидко виявити та встановити дані які презентують суб'єктивні чи об'єктивні критерії уявлень особистості про кар'єрний успіх, про що свідчать результати отриманих відповідей студентів, де суб'єктивний показник є найвищим серед інших уявлень студентів про кар'єрний успіх.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Altay E. Professional Aspirations among Pre-Service Teachers: Personal Responsibility, Time Perspectives, and Career Choice Satisfaction. *Australian Educational Researcher*. 2017. V. 44 (3). P. 275-297 DOI: 10.1007/s13384-017-0234-y
2. Arthur M.B., Khapova S.N., Wilderom C.P.M. Career success in a boundaryless career world. *Journal of Organizational Behavior*. 2005. V. 26 (2). P. 177-202. https://www.researchgate.net/publication/227605031_Career_success_in_a_boundaryless_career_world
3. Briscoe, J. P., Kaše, R., Dries, N., Dysvik, A., Unite, J. A., Adeleye, I., Andresen, M., Apospori, E., Babalola, O., Bagdadli, S., Çakmak-Otluoglu, K. Ö., Casado, T., Cerdin, J. L., Cha, J. S., Chudzikowski, K., Dello Russo, S., Eggenhofer-Rehart, P., Fei, Z., Gianecchini, M., ... Zikic, J. Here, there, & everywhere: Development and validation of a cross-culturally representative measure of subjective career success. *Journal of Vocational Behavior*. 2021. V. 130. P. 1-23. Article 103612. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2021.103612>
4. Ebbinghaus H.Z. Über eine neue methode zur prüfung geistiger fähigkeiten and ihre anwendung bei schulkindern [About a new method for testing intellectual abilities]. *Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane*. 1897. V. 13. P. 401-457 <https://echo.mpiwg-berlin.mpg.de/ECHOdocuView?url=/permanent/vlp/lit10284/index.meta&viewMode=auto>
5. Hildred K., Piteira M., Cervai S., Pinto J.C. Objective and subjective career success: individual, structural, and behavioral determinants on European hybrid workers. *Frontiers in Psychology*. 2023. 14 :1161015 <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1161015>
6. Jackson D., Richardson J., Grant Michelson G., Munir R. Perceptions and experiences of career success among aspiring and early career accountants and the role of organisational support. *Accounting & Finance*. 2023. V. 63. P. 229-245. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/acfi.13029>
7. Janssen, E., van der Heijden, B., Akkermans, J. & Audenaert, M. Unraveling the complex relationship between career success and career crafting. *Journal of Vocational Behavior*. 2021. V. 130. 103620. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2021.103620>
8. Khalil Ait Saïd. La satisfaction de carrière et le succès de carrière perçu. L'effet modérateur des ancrés de carrière. *Revue française de gestion*. Lavoisier. 2020. Vol. 0(7). P. 25-47. https://www.cairn.info/load_pdf.php?ID_ARTICLE=RFG_292_0023&download=1
9. Koekemoer E., Olckers C., Schaap P. The subjective career success of women: The role of personal resources. *Frontiers in Psychology*. 2023. 14:1121989. <https://doi:10.3389/fpsyg.2023.1121989>

10. Kujala S., Walsh T., Nurkka P., Crisan M. Sentence completion for understanding users and evaluating user experience. *Interacting with Computers*. 2014. V. 26(3). P.238–255. https://www.researchgate.net/publication/251237380_Sentence_Completion_for_Understanding_Users_and_Evaluating_User_Experience

11. Lallemand C., Mercier E. Optimizing the Use of the Sentence Completion Survey Technique in User Research: A Case Study on the Experience of E-Reading. In *CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI '22)*. New Orleans, LA, USA. ACM, New York. 2022. V. 319. P. 1–18 <https://doi.org/10.1145/3491102.3517718>

12. Lebègue T. L'aréussite de carrière entrepreneuriale des femmes. *Dans Revue de l'Entrepreneuriat*. 2015. Vol. 14. P. 93–127. <https://www.cairn.info/revue-de-l-entrepreneuriat-2015-1-page-93.htm>

13. Paleczek, D., Bergner, S., & Rybnicek, R. Predicting career success: Is the dark side of personality worth considering? *Journal of Managerial Psychology*. 2018. V. 33(6). 437–456. <https://doi.org/10.1108/JMP-11-2017-0402>

14. Pan J., Zhou W. How Do Employees Construe Their Career Success: An improved measure of subjective career success. *International Journal of Selection and Assessment*. 2015. Vol. 23 (1). P. 45-58. <https://doi.org/10.1111/ijsa.12094>

15. Paul M.W., Hackett P.M.W., Suvak J.M., Gordley-Smith A. *Projective Techniques and Sort-Based Research Methods*. Routledge. New York. 2023. 151p. <https://dokumen.pub/projective-techniques-and-sort-based-research-methods-9781032259673-9781032259680-9781003285892.html>

16. Pralong J. Vygostki, la carriéologie profane et le succès de carrière. *Management & Avenir*. 2011. V. 2 (42). P. 89-110. <https://DOI10.3917/mav.042.0089>

17. Ridgway W.B., Morgan Ch.A., Picano J.J., Roland R.R., Rabinowitz Y.G. Sentence completion test defensiveness and success in US military personnel selection. *Journal of Research in Personality*. 2023. V. 104. 104384 <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2023.104384>

18. Rotter, J. B., Rafferty, J. E. *The Rotter Incomplete Sentences Blank manual* (2nd ed.). Psychological Corporation. New York, 1950. <https://ia600209.us.archive.org/25/items/rotterincomplete00rott/rotterincomplete00rott.pdf>

19. Soley L.C., Smith A.L. *Projective techniques for social science and business research*. The Southshore Press: U.S.A. Milwaukee. 2008. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14725860903106260>

20. Schmidt D., Nebe K., Lallemand C. Sentence Completion as a User Experience Research Method: Recommendations From an Experimental Study. *Interacting with Computers*. 2024. iwae002. <https://doi.org/10.1093/iwc/iwae002>

21. Wadhwa, S. Examining role of personality in professional success in South Asian Employees. *Journal of Positive School Psychology*. 2022. Vol. 6(3). P. 6292–6302. <https://www.journalppw.com/index.php/jpsp/article/view/3536/2315>

Додаток Appendix

Короткий опитувальник показників уявлень студентів про кар'єрний успіх (Н. Назаренко, 2024)

Інструкція: «Вам необхідно прочитати та закінчити речення одним або декількома словами»

Я вважаю, що кар'єрний успіх принесе мені.....

Я уявляю свій кар'єрний успіх, як отримання.....

Кар'єрний успіх це.....

В майбутньому кар'єрний успіх здається мені.....

Настане день коли моя кар'єра надасть мені можливість.....

Завдяки успішній кар'єрі я зможу.....